

BİR YOLDAŞA TEŞKİLATLANMA GÖREVLERİMİZ
ÜZERİNE MEKTUP

Sevgili Yoldaş,

St. Petersburg İhtilâlcî partisinin teşkilatlanması için-sanırım

bununla St. Petersburg'daki R.S.D.İ.P'nin çalışmasının teşkilatlanmasını kastediyorsunuz- hazırladığınız taslağın eleştirilmesi talebinizi memnuniyetle kabul ediyorum. (1)Ortaya attığınız mesele öylesine önemlidir ki, St. Petersburg Komitesinin bütün üyeleri ve hatta genel olarak bütün Rus Sosyal D emokratları bunun tartışmasına katılmalıdır. İlk olarak, Birlik'in eski-sizin deyişinizle, "Liga" (2)(Birlik) tipi-teşkilatlanmasının uygunsuzluğu hakkındaki açıklamanıza aynen katıldığımı belirtmek isterim. İlerici işçiler arasında ciddi bir ihtilâlcî eğitimin ve öğretimin yokluğuna, Raboçye Dıyelo (3) taraftarlarının "Demokratik İlkeler" gerekçesiyle pek mağrurca ve inatla şampiyonluğunu yaptıkları seçim sistemine ve işçilerin faal ihtilâlcî çalışmaya yabancılaştırmalarına işaret ediyorsunuz. D urum tıpatıp budur:1. Ciddi bir eğitim ve ihtilâlcî öğretimin, yalnız işçiler arasında değil aydınlar arasında da yokluğu, 2.Seçim ilkesinin hatalı ve aşırı bir şekilde uygulanışı, 3. İşçilerin faal ihtilâlcî çalışmaya yabancılaştırmaları -ki, St. Petersburg teşkilatının ve partimizin diğer birçok mahalli teşkilatlarının yetersizliği gerçekte bu noktada yatmaktadır.

Teşkilatlanma görevleri üzerindeki temel görüşünüzü tamamen paylaşıyor, teşkilatlanma planınızı da, genel hatlarıyla ve mektubunuzdan anladığım kadarıyla, onaylıyorum. Özellikle bütün Rusya çapında çalışmayla, bir bütün olarak parti çalışmasına ilişkin görevlere özel bir ağırlık verilmesi konusunda sizinle tamamen beraberim. Bu mesele, taslağınızın birinci maddesinde şu şekilde ifade edilmiş: "İşçiler arasında sürekli muhabirleri ve teşkilât içindeki çalışmayla yakın teması olan Iskra gazetesi, sadece bir komitenin yada bölgenin değil, partinin yönettiği merkezidir." Sadece şunu belirtmek isterimki, bir gazete, teorik doğruları, tatbik ilkeleri ve genel teşkilâtlanma fikirlerini ve herhangi bir anda partinin genel görevlerini geliştirerek partinin ideolojik önderi olabilir ve olmalıdır. Fakat hareketin direk pratik önderi, ancak bütün komitelerle şahsi ilişkiler sağlayan Rus Sosyal Demokrat Hareketi içindeki en iyi ihtilâlcî güçleri bünyesinde toplayan ve yayınların dağıtılması, broşürlerin çıkartılması ve dağıtılması, güçlerin belli işler ve amaçlar için ayrılması, kişi veya grupların özel görevlere atanması, gösterilerin ve bütün Rusya çapındaki ayaklanmanın hazırlanması vs. gibi partinin bütün pratik meselelerini idare eden özel bir merkez -Merkez Komitesi diyelim- olabilir.

Teşkilatın kesin gizliliği ve hareketin sürekliliğinin korunması esas olduğuna göre, Partimizin iki yönetici merkezi olabilir ve olmalıdır: Bir Merkez Organı(MO), bir de Merkez Komitesi (MK). Birincisi ideolojik

yönetimden, ikincisi de pratik faaliyetten doğrudan doğruya sorumlu olmalıdır. Bu iki organ arasında eylem birliği ve gerekli dayanışma yalnız tek bir parti programıyla değil, aynı zamanda bu organların bileşimleriyle -hem MO hem de MK, birbirleriyle tam bir ahenk içinde işbirliği eden kimse-lerden teşekkül etmelidir-, düzenli ve sistemli ~~ortak~~ konferansların tesis edilmesiyle sağlanmalıdır. Ancak bundan sonradır ki, bir yandan MO, Rus Jandarmasının menzili dışına çıkarılarak hareketin tutarlılığı ve sürekliliği sağlanırken, öte yandan MK de bütün esas meselelerde MO ile yekvücut ve hareketin pratik kararlarını doğrudan doğruya almaya yeterli serbestiye sahip olacaktır. Bu sebeple tüzük taslağınızın birinci maddesinde, sadece hangi parti organının yönetici organ olarak kabul edildiğini ^{istirmekle} kalmayıp -bu pek tabii gereklidir.-, aynı zamanda söz konusu olan mahalli teşkilatların, bu merkez organının ^{kurumunun} -ki, onlar olmadan Partimiz bir parti olarak var olamaz, yaratılması, desteklenmesi ve sağlamlaştırılması için faal bir şekilde çalışması gerektiğini ve bu görevleri üstlendiğini belirtmeniz belki de daha iyi olurdu.

Devamla, ikinci maddede "komite (4) mahalli teşkilatı yönetmelidir" diyorsunuz. Bunun yerine, "bütün mahalli çalışmaları ve bütün mahalli teşkilatları" da diyebilirdiniz. "Partinin bütün mahalli teşkilatları" demek, bence daha iyi olurdu, ama formülasyon ayrıntıları üzerinde durmayacağım. Ayrıca, yine ikinci maddede "İşçilerle, aydınların iki komite olarak ~~ayrılması~~ ayrılması zararlı olacağından, komite hem işçi hemde aydınlardan meydana gelmelidir" diyorsunuz. Bu, kesinlikle ve tartışma götürmeyecek şekilde doğrudur. R.S.D.I.P.'nin sadece tek bir komitesi olmalı ve bu komite kendini bütünüyle sosyal demokrasiye adanmış tam inancılı sosyal demokratlardan meydana gelmelidir. Özellikle mümkün olduğu kadar çok sayıda işçinin tam bir sınıf bilincine sahip olmalarını, profesyonel ihtilalciler ve komite üyeleri haline gelmelerini sağlamalıyız. Komite, ikili değilde tek olunca, bir çok işçiyi şahsen tanıyan komite üyeleri meselesi özel bir önem kazanır. İşçiler arasında cerayan eden her olayda başı çekmek için her yere girip çıkabilmek, pek çok işçi tanımak ve her türlü vasıtaya sahip olmak gereklidir. Dolayısıyla Komite, işçi sınıfı hareketinin bizzat işçilerin içinden gelen başlıca önderlerinin olabildiği kadar çoğunu, bağrında toplamalıdır. Mahalli hareketin her yönünü yönetmeli, mahalli komite ve parti, mahalli kuruluşların, güçlerin ve parti organlarının hepsinin idaresini ele almalıdır.

Komitenin nasıl kurulması gerektiğini söylemiyorsunuz. Büyük bir ihtimalle, bunun için özel bir yönetmelik bulunmasının ^{çok} gerekli olmadığı konusunda sizinle beraber olacağız. (5) Komitenin nasıl kurulacağı, sosyal demokratların mahallinde karar vermeleri gereken bir meseledir. Fakat yeni üyelerin komiteye, Komite üyelerinin üçte iki çoğunluğuyla kararlarıyla alınabileceği, Komite temas listelerinin devrimci anlamda güvenilir, siyasi anlamda emin ellere teslimine dikkat edilmesi ve aday üyelerin önceden

hazırlığa tabi tutulması gerektiği belirtilmelidir. MO ve MK'miz olduğu zaman, yeni komiteler ancak onların işbirliği ve onayıyla kurulmalıdır. Komitelerin mümkün olduğu kadar az sayıda üyesi bulunması gerekir ki, komitelerin her biri, ihtilalci faaliyetin içinde, kendi çalıştığı özel bransın tekniğinde maharet sahibi, iyi yetişmiş kimselerden meydana gelsin. Fakat, komitede aynı zamanda, çalışmaların bütün yönlerini yürütmeye ve tam temsil ile bağlayıcı karar almaya yetecek sayıda üye de bulunmalıdır. Üyelerin sayısının çok ve toplanmanın tehlikeli olması halinde, komitenin içinden bir sekreter ve özel, çok küçük -üç veya beş, hatta daha az kişilerden oluşan -bir yürütme kurulu seçilmesi muhakkak surette gerekli olabilir. Bu yürütme kurulu, pratik çalışmanın bütününe rehberlik yapmaya yetenekli kimselerden meydana gelmelidir. Tevkipler olduğu takdirde çalışmanın durmaması için yürütme kuruluna aday üyeler sağlamak özellikle önemlidir. Yürütme kurulunun faaliyetleri, görevleri, v.s komite genel toplantısının onayından geçmelidir.

Devamla, komiteden sonra onun altında yer almak üzere şu kurumları teklif ediyorsunuz: 1. Tartışma toplantıları (en iyi ihtilalcilerin ~~toplantıları~~, konferansları) 2. Bölge mahfilleri (6) 3. Bunların her birine bağlı propogandacı mahfilleri, mesleki mahfiller. 4. Fabrika mahfilleri 5. Belli bir bölgenin fabrika mahfilleri delegelerinin temsilcilerinin toplantısı

Komiteden ^{onrd} gelen bütün kurumların -bunların, sizin sözünü ettiklerinizden çok daha çeşitlileri olmalıdır- ve bölge gruplarının her zaman ve her yerde kurulmasının gerekli olduğu konusunda sizinle tamamen beraberim? Fakat öyle görülüyor ki, bir kaç ayrıntıda size tamamen katılmayacağım. Meselâ tartışma toplantılarının tamamen gereksiz olduğu kanısındayım. EN iyi ihtilalcilerin hepsi komitede bulunmalı veya özel işlerle uğraşmalı, mümkün olan her konuda uzmanlaşmalıdırlar. (Meselâ: Basın, ulaşım, ajitasyon gezileri, casuslarla ve ajan provakatörlerle uğraşacak gruplar, hapisten adam kaçırma müfrezeleri, ordu içindeki grupların, pasaport, sabotaj görevlerinin teşkilatlanması v.s) Konferanslar, komitede, her bölge, her fabrika ve her meslek (deri işçisi, öğrenci, edebiyatçı vs.) mahfillerinde yapılacaktır. Niçin özel bir kurum haline getirilsin?

Devamla, ISKRA'ya doğrudan doğruya yazma imkânını, isteyen herkese verilmesini haklı olarak talep ediyorsunuz. Ancak, "doğrudan doğruya" sözü yönetim bürosunun ve adresinin herkese açık olması şeklinde değil, mektuplarının yazı kuruluna ulaştırılmasını isteyen herkesin mektubunun yazı kuruluna ulaşabilmesi şeklinde anlaşılmalıdır. Elbette adresler geniş bir çevre tarafından bilinmelidir. Fakat herkese değil, ancak güvenilen ve gizlilik şartlarına uymaya yetenekli devrimcilere verilmelidir. Hatta sizin önerdiğiniz gibi her bölgede, tek kişiye değil birkaç kişiye verilmelidir. Aynı zamanda çalışmamıza katılan herkesin, bütün mahfillerin karar, dilek, ve taleplerini komitenin ve komitenin olduğu kadar MO'nun da dikkatine sunma hakkı olmalıdır. Bunu sağlarsak, Parti görevlilerinin en büyük sayıda

katıldıkları özel konferanslar ve tartışma toplantıları gibi gizlilik kurallarına aykırı ve hantal kurumlara gerek kalmadan eksiksiz bir istihbarattan yararlanılacaktır. Elbette her türlü görevlinin en büyük sayıda katıldıkları özel konferanslarda düzenlemeliyiz. Ama o zaman her şey gizlilik kurallarına uymamamıza bağlıdır. Genel toplantılar ve bir araya gelmeler, Rusya'da nadiren mümkün olabilmektedir. En iyi ihtilalcilerin bu toplantılara katılmasına izin verirken fazlasıyla ihtiyatlı olmak gerekir. Çünkü, genel olarak ajan-provala törlerin bu toplantılara sızması veya casusların toplantıya katılanlardan birini izlemesi daha kolay olur. Şöyle hareket etmenin daha doğru olacağı düşüncesindeyim: Büyük (otuz-yüz kişi diyelim) Bir genel toplantı düzenlemek imkânı olduğu zaman (meselâ yazın ormanda özel olarak bu amaç için elde tutulan gizli bir dairede), komite, en iyi ihtilalcilerden bir veya iki kişi göndererek toplantıya uygun kişilerin katıldığından emin olmalıdır. Bu davetler fabrika mahfillerine dahil olan güvenilir kişilerin mümkün olduğu kadar çoğuna yayılmalıdır, vs... Fakat bu toplantılar resmen kayda geçmemeli, tüzüğe dahil edilmemeli, düzenli olarak yapılmamalıdır. Bu toplantılar katılan herkesin birbirini tanıyacağı, yani herkesin birbirini bir mahfil temsilcisi olarak bileceği şekilde düzenlenmemelidir. İşte bunun içindir ki, yalnız tartışma toplantılarını değil, aynı zamanda temsilciler toplantılarında karşı çıkıyorum. Bu iki kurum yerine, şöyle bir kurall önerirdim: Komite, harekete pratik olarak katılan kimselerin ve genel olarak işçilerin mümkün olduğu kadar çok sayıda katıldığı toplantıları mümkün olduğu kadar sık düzenlemelidir. Toplantının yeri, zamanı ve kişilerin katılacağı, bu gibi meselelerin gizlice düzenlenmesinden sorumlu olan komite tarafından tayin edilecektir. İşçilerin açık hava gezintilerinde veya ormanda düzenlenecek olan daha az resmî nitelikteki toplantılarının, vs. sözü edilen kuralla hiç bir şekilde kısıtlanmadığı açıktır. Bu konuda tüzükte bir şey söylememek belki daha iyi olur.

Devamla, Bölge, (7) gruplarına ilişkin olarak, en önemli görevlerden birinin, yayınların düzgün bir şekilde dağıtımını teşkilatlamak olduğunda size tamamen katılıyorum. Bölge gruplarının esas olarak komitelerle fabrika grupları arasında aracı ve hatta kurye olarak hareket etmeleri kanısındayım. Bölge guruplarının baş görevi, komiteden alınan yayınları gizlilik kurallarına uygun olarak düzgün bir şekilde dağıtmak olmalıdır. Bu çok önemli bir görevdir. Zira, özel bir dağıtıcı bölge grubuyla, hem o bölgedeki bütün fabrikalar ve hem de o bölgede mümkün olduğu kadar çok işçi evi arasında düzenli bir temas sağlayabilirsek, bu, gerek gösteriler ve gerekse bir ayaklanma bakımından çok değerli bir şey olacaktır. Yayınların, broşürlerin, bildirilerin düzenli ve devamlı bir şekilde dağıtılmasını sağlamak, bunların süratli bir şekilde ulaştırılmasını teşkilatlamak ve bu amaçla özel bir görevliler şebekesi yetiştirmek gelecekteki gösterilerin ve bir ayaklanmanın hazırlık çalışmasının büyük bir kısmını yapmak demektir.

Yayınların dağıtımını bir huzursuzluk, grev veya kargaşalık sırasında teşkilatlamaya başlamak çok geç olur. Bu çalışma, ancak yavaş yavaş, dağıtımın ayda iki veya üç defa yapılmasını zorunlu tutarak yerleştirilebilir. Gazete mümkün olmuyorsa, broşürler dağıtılabılır ve dağıtılmalıdır. Fakat, ne olursa olsun, dağıtım mekanizmasının aylak kalmasına izin verilmemelidir. Bu mekanizma, mesela St. Petersburg'un bütün işçi nüfusunu bir gecede haberdar ve seferber edecek şekilde mükemmel hale getirilmelidir. Bu hiç bir surette hayalci bir hedef değildir. Yeter ki broşürlerin merkezden, daha dar olan aracı mahfillere ve onlardan dağıtıcılara sistemli bir şekilde intikali sağlansın.

Fikrimce bölge gruplarının fonksiyon ve çalışmaları, tamamen aracılık ve iletme çalışması sınırlarını aşmamalıdır. Ya da daha kesin olarak söyleyeyim: Bu sınırlar ancak azami ihtiyatla aşılmalıdır. Aksi takdirde, bu, sadece polisçe tesbit edilme tehlikesini arttırır ve çalışmanın bütününe zararlı olur. Elbette bölge gruplarında da bütün parti meselelerinin tartışıldığı koferanslar yapılacaktır. Fakat, mahalli hareketin bütün genel meseleleriyle ilgili kararlar sadece komite tarafından alınmalıdır. Bölge gruplarının bağımsız hareket etmesine yalnız iletme ve dağıtımın teknik yönlerine ilişkin meselelerde izin verilmelidir. Bölge gruplarının bileşimi komite tarafından tesbit edilmelidir. Yani komite bir veya iki üyesini, hatta komitede bulunmayan yoldaşları, şu veya bu bölgeye delege olarak tayin eder ve onlara, bütün üyeleri komite tarafından göreve atanan bir bölge gurubu kurmaları için talimat verir. Bölge gurubu, bu komitenin bir koludur ve yetkilerini yalnız ondan alır.

Şimdi propagandacılar meselesine geçiyorum, propagandacı güçlerimizin azlığı nedeniyle, propagandacı mahfillerinin her bölgede ayrı bir şekilde teşkilatlanması mümkün olmadığı gibi, pek de arzu edilir bir şey değildir. Propaganda, bütün komiteler tarafından tek ve aynı ruh içinde yürütülmeli ve kesinlikle merkezileştirilmelidir. Dolayısıyla bu mesele hakkındaki fikrim şudur: Komite, birkaç üyesine bir propaganda gurubu teşkilatlamaları için talimat verir. Bu gurup, komitenin bir kolu ya da komitenin kuruluşlarından biri olacaktır. Bu grup, gizliliğin sağlanması için bölge gruplarını hizmetinde kullanarak, şehrin her tarafında, komitenin etki alanındaki her yerde propaganda yapmalıdır. Bu gurup, gerekirse alt guruplar kurabilir ve belirli fonksiyonlarını bunlara verebilir. Ama bütün işler delegelerini hareketle herhangi bir bağı olan gurup alt gurup veya mahfilde görevlendirebilme hakkına daima ve kayıtsız şartsız sahip olan komitenin onayıyla yapılabilir. Hareket hizmet eden çeşitli grupların hepsi (mesela, orta ve yüksek dereceli okulların öğrenci grupları, görevi casus takip etmek olan gruplar, hükümet memurları arasındaki sempetizan grupları, silah temin eden gruplar, ulaşım, basın ve pasaport grupları, mali bakımdan kârlı teşebbüslerde bulunan gruplar, propagandacı gruplar, gizli toplantı yeri sağlayan gruplar, vs.) için aynı teşkilatlanma biçimi-komite kollarının, gruplarının veya kurumlarının aynı tipi- benimsenmelidir.

Gizli teşkilat yönetmenin bütün sanatı şunlardan meydana gelmelidir: Mümkün olan her şeyden yararlanmak, herkeze yapacak bir iş vermek, aynı zamanda bütün hareketin yönetimini elde tutmak- tabii zorla değil- daima ve

kayıtsız şartsız otoriteye sahip olan komitenin, daha çok yönlülüğü, daha büyük kabiliyeti, tecrübesi ve enerjisi sayesinde. Bu düşünce merkezde muazzam iktidara sahip yeteneksiz bir kişinin bulunması halinde, katı merkeziyetçiliğin partiyi pek kolay yıkabileceği şeklindeki muhtemel ve alışlagelmiş itiraza karşı ileri sürülmüştür. Bu, (yani yeteneksiz bir kişinin merkezde bulunması) elbette mümkündür. Fakat, ne seçim ilkesi, ne de geniş kapsamlı uygulanmasına kesinlikle izin verilmeyecek olan ve hatta çarlık istiptadına altında yürütülen ihtilâlcî çalışmaya bütünüyle zararlı olan ademi merkeziyetçilik buna çare değildir. Bu, tüzük maddeleriyle de önlenemez. Bunun çaresi her alt komitenin kararlarıyla başlıyan MOxx ve MK'ne başvurularıyla devam eden ve nihayet çare kalmassa, yetkiyi elinde tutan tamamen yeteneksiz kişilerin görevlerinden alınmasıyla son bulan yoldaşça etkileme tedbirleriyle bulunabilir. Komite ihtilâlcî çalışmanın çeşitli yönlerinin çeşitli yetenekler gerektirdiğini, mesela bazen bir teşkilâtçı olarak tamamen faydasız bir kimsenin, eşsiz bir ajitator olabileceğini, ya da kesin gizli çalışmada iyi olmayan bir kimsenin iyi bir ajitator, veya fevkalade bir propogandacı olabileceğini gözönünde tutarak mümkün olan en büyük iş bölümünü sağlamaya çalışmalıdır.

Propogandacılar konusunda aklıma gelmişken, bu mesleğin yeteneksiz kişilerle doldurulup, propoganda seviyesinin düşürülmesi şeklinde alışılmış uygulamalarla ilgili birkaç uygulamadan eleştiriden söz etmek isterim. Hiç ayırım yapmadan her öğrenciyi bir propogandacı görme alışkanlığımız vardır. Bu işe az çok karışmış her genç kendisine bir mahfil verilmesini talep eder, vs. Buna karşı çıkılmalıdır. Çünkü çok zararlı oluyor. Değişmez bir kararlılık gösteren ve gerçekten yetenekli olan propogandacılar azdır. Böyle olmak için çok çalışmak ve tecrübe edinmek gerekir. Elimizde pek az profesyonel propogandacı vardır. Dolayısıyla böyle kimseler bu konuda uzmanlaşmalı ve onlara büyük itina gösterilmelidir. Böyle kimseler haftada bir kaç konferans vermeli ve gerekirse başka kasaba ve bölgelere gönderilmelidir. Genel olarak yetenekli propogandacılar çeşitli şehir ve kasabalara gezilere çıkmalıdırlar, Genç acemiler kitlesine ise esas olarak pratik görevler verilmelidir. Bu pratik görevler iyimserlikle propoganda adı verilen şeye, yani öğrencilerin mahfilleri yönetmesine kıyasla biraz ihmal edilmektedir. Pek tabiidir ki, pratik teşebbüsler için kapsamlı eğitim de gereklidir. Ama her halukarda acemiler için de bu alanda kolaylıkla iş bulunabilir.

Gelelim fabrika mahfillerine, bunlar bizim için çok büyük önem taşır. Hareketin esas gücünü büyük fabrikalardaki işçilerin teşkilatlanması meydana getirir. Çünkü büyük fabrikalar, işçi sınıfının sadece sayı bakımından değil, fakat aynı zamanda ve hatta daha çok etki, gelişme ve kapasite bakımından da büyük kısmını ihtiva ederler. Her fabrika kalemiz olmalıdır. Bunun için her fabrikadaki işçilerin teşkilatlanması, kendi içinde olabildiği kadar gizli, kendi dışında ise, olabildiği kadar dallı budaklı olmalıdır. Yani dış ilişkilerinde antenlerini, herhangi bir teşkilat devrimci teşkilat gibi mümkün oldu-

ğu kadar çok yönde, çok uzağa ve derine uzatmalıdır. Önemle belirtiyorum ki, buradada çekirdek, önder ihtilalci bir işçi grubu olmalıdır. Geleneksel tipteki sırf emekçi veya sırf sendikacı Sosyal-Demokrat teşkilatlanmadan, fabrika mahfilleri dahil olmak üzere, tamamen ayrılmamız gerekir. Fabrika grubu, ya da büyük sayıda üyesi olması gereken diğer gruplardan ayırmak için fabrika komitesi diyelim, bütün sosyal demokrat çalışma içinde yetkilerini doğrudan doğruya komiteden alan çok az sayıda ihtilalciden meydana gelmelidir.

Fabrika komitesinin her üyesi, kendini komite emirlerine itaat etmekle sorumlu ve resmi izin olmadan hiçbir surette ayrılmaya hakkı bulunmadığını savaş alanındaki bir ordunun bütün talimat ve nizamlarına uymakla yükümlü bir neferi saymalıdır.

Dolayısıyla, fabrika komitesinin bileşimi büyük önem taşıyan bir meseledir ve komitenin başlıca görevlerinden biri de, alt komitelerin düzgün bir şekilde teşkilatlanmasını sağlamaktır. Ben bunu şöyle tasavvur ediyorum: Komite, üyelerin bazılarını, bunlara ilaveten, diyelim şu veya bu sebeple komiteye dahil olmamış, fakat tecrübeleri, insanları tanımaları, sosyal demokrat çalışmaya yatkınlıkları, kabiliyetleri, zekâları ve ilişkileri sebebiyle çok yararlı olabilecek bazı işçilere her yerde fabrika alt komiteleri teşkilatlamaları için talimat verir. Alt komiteleri kurmakla görevlendirilen bu grup, bölge temsilcilerine danışarak birkaç toplantı düzenler, fabrika alt komitelerinin aday üyelerini sıkı bir şekilde kontrol eder, onları sorguya çeker, gerekirse dener, aday üyelerini ^{en geniş sahada} incelemek ve soruşturmak için çalışır ve nihayet her fabrika mahfili için aday listelerini komitenin onayına sunar yada kendisinin tayin ettiği bir işçiye, bir alt komiteyi bütünüyle kurma, bu komiteye aday gösterme ve seçme yetkilerinin verilmesini komiteye teklif eder. Böylelikle ~~kk~~ komite, aynı zamanda bu fabrika alt komitesi görevlilerinden hangisiyle temas kuracağını ve bu temasın ne şekilde olacağını tesbit eder. Butemas, genel bir kaide olarak bölge temsilcileriyle kurulur. Ama bu kaidede ekleme ve değiştirmeler yapılabilir.

Fabrika alt komitelerinin önemini göz önünde tutarak, mümkün olduğu kadar her komitenin MO'na yazışmalarını gönderebileceği bir adrese ve temas listeleri için emin bir yerde gizli bir depoya sahip olmasını sağlamalıyız. Yani tevkifat olması halinde alt komitenin en kısa zamanda yeniden kurulması için gerekli bilgi ve temas listelerinin olabildiği kadar eksiksiz bir şekilde, Rus Jandarmasının erişemeyeceği bir yerde saklanmak üzere parti merkezine intikalini sağlamalıyız. (Tabiidir ki, adreslerin intikali, komitenin kendisi tarafından ve elindeki bilgilere dayanılarak tesbit edilecektir, yoksa mevcut olmıyan bir demokratik tahsis esasına göre değil.) Nihayet birkaç üyeden meydana gelen bir fabrika alt komitesi yerine, fabrika komitesinden bir görevlinin ve yedeğinin tayiniyle yetinmememizin bazen gerekli ve belkide daha uygun olacağını belirtmek pek lüzumsuz olmaz.

Fabrika alt komitesi kurulur kurulmaz, çeşitli görevleri olan, gizlilik dereceleri ve teşkilatlanma biçimleri değişen fabrika grupları ve mahfilleri

teşkilatlamaya girişilmelidir. Mesela, yayın ulaştırıcı ve dağıtımını sağlayan mahfiller (8), illegal yayınları okumak için mahfiller, casus izleme mahfilleri, tamamen legal şekilde sendikalar, mühendisler, makinalar, v.s üzerinde uzun sohbetleri başlatıp sürdürmesini bilen ve böylece emin bir şekilde alenen konuşabilen, insan tanıyan ve zemin yoklayabilen ajitasyon ve propaganda mahfilleri, sendika hareketine önderlik edebilecek mahfiller...fabrika alt komitesi, mahfiller ve görevliler şebekesiyle bir fabrikada mümkün olan en geniş sayıda işçiyi kucaklamalıdır. Alt komitelerin faaliyetlerinin başarısı, böyle mahfillerin çokluğu, bunların gezici propagandacılara ve hepsinin ötesinde yayınların dağıtımını, haber toplama ve yazışma alanlarında yapılan düzenli çalışmanın doğruluğuyla ölçülmelidir.

Özetlersek, genel olarak teşkilat tipi, fikrimce şöyle olmalıdır: Tüm mahalli hareketin, bütün sosyal demokrat faaliyetinin başında bir komite bulunmalı, bu komiteden, ona tâbi olan, ilk olarak, işçi sınıfının kitlesinin tümünü mümkün olduğu kadar kucaklayan, bölge grupları ve fabrika alt komiteleri şeklinde teşkilatlanmış yönetici görevliler şebekesi gibi kollar çıkmalıdır. Bu şebeke barış zamanında yayın, gazete, broşür ve komitenin gizli yazışmalarının dağıtımıyla uğraşacak, savaş zamanında gösteriler ve buna benzer kolektif faaliyetleri düzenliyecektir. İkinci olarak, komite bütün harekete hizmet eden her çeşit mahfil ve gruplar halinde dal budak salacaktır. Bütün gruplar, mahfiller, alt komiteler, vs. ,Komite kuruluşlarınınxx veya Komite kollarının statüsüne sahip olmalıdırlar. Onlardan bazıları RSDİP'ne katılma isteklerini açıkça belirteceklerdir. Bunlar, eğer komite tarafından kabul edilirlerse, Partiye katılacak ve belirli fonksiyonları üsleneceklerdir. Parti organlarının emirlerine itaat etmeyi kabul edecekler, Parti üyeleriyle aynı haklara sahip olacaklar ve komite üyeliği için doğrudan doğruya adaylar olarak kabul edileceklerdir. Diğerleri, RSDİP' ne katılmayacaklar, parti üyelerinin kurmuş olduğu mahfiller statüsünde kalacaklar ya da şu veya bu şekilde parti gruplarıyla birleşeceklerdir.

Elbette mahfillerin hepsinin üyeleri kendi kendi iç meselelerinde, bir komitenin üyeleri gibi eşit seviyede olacaklardır. Tek istisna, mahfillerin mahalli komite, MO ve MK ile şahsi temas haklarının, yalnızca bu amaçla komite tarafından tayin edilen kişi yada kişilere ait olmasıdır. Bu şahıs, diğer bütün bakımlardan, mahalli komiteye ve MK'ne, şahsen olmamak şartıyla, önerge vermek hakkına sahip olan diğer mahfil üyeleriyle eşit seviyede olacaktır. Dolayısıyla, sözü edilen istisna hiç bir şekilde eşitlik ilkesinin ihlali olmayıp, sadece gizlilik ihtiyacından doğan mutlak taleplere verilmiş bir imtiyazdır. Kendi grupuyla ilgili bir haberi, MK'ne ve MO'na intikal ettirmeyi başarmıyan bir komite üyesi, Partinin kendisine verdiği görevi yapmamış olmakla doğrudan doğruya sorumlu tutulacaktır.

Bundan başka, çeşitli mahfillerin gizlilik derecesi ve teşkilatlanma biçimi, görevlerinin mahiyetine bağlı olacaktır. Dolayısıyla, teşkilatlar

en katı, en dar, en sınırlı teşkilât tiplerinden en geniş, en serbest ve en gevşek kurulmuş teşkilat tiplerine kadar uzanan geniş bir çeşitlilik içinde olacaktır. Meselâ, dağıtım gruplarında en ~~geniş~~ katı askeri disiplin ve gizlilik sağlanmalıdır. Propagandacı gruplarda da gizlilik sağlanmakla beraber, bu gruplar çok daha az askeri disiplin altında olacaklardır. Legal yayınları okumak veya sendikal ihtiyaç ve talepler üzerinde tartışmak için kurulmuş işçi grupları daha az gizliliği gerektirir. Dağıtım grupları, RSDİP'ne dahil olmalı belirli sayıda üyesi bulunmalı ve çok az sayıda görevliyi tanımalıdır. Çalışma şartlarını inceleme ve düzenleme gruplarının RSDİP'ne dahil olmaları gerekli değildir. Bir veya iki Parti üyesiyle birlikte eğitim çalışmaları yapan öğrenci, memur ve subay grupları bu üyelerin partiye dahil olduğunun farkında bile olmamalıdır.

Ama bütün bu tali gruplardan bile bir bakıma en yüksek teşkilatlanma derecesini talep etmeliyiz. Şöyle ki; böyle bir gruba dahil olan her parti üyesi, bu grubun çalışmalarını yönetmekten resmen sorumludur. Bu üye, grupların her birinin bileşiminin ve bütün çalışmaların mekanizmasının muhtevasının mümkün olduğu kadar eksiksiz bir şekilde MK ve MO tarafından bilinmesi için her türlü tedbirin alınması zorundadır. Bu, merkezin, hareketin eksiksiz bir görünümüne sahip olabilmesi, bütün Ru sya'da farklı nitelikteki grupların hepsinin merkez aracılığıyla birbirinden tecrübelerini öğrenmeleri ve ajan provakatörlerin veya şüpheli şahısların belirmesi halinde merkezin uyarıda bulunabilmesi için, yani tek kelimeyle her durumda ve hayati olarak gereklidir. Bu nasıl yapılacaktır? Komiteye düzenli raporlar verilerek, MO'na mümkün olduğu kadar çok sayıda raporu en geniş muhtevayla intikal ettirerek, MK ve mahalli komite üyelerinin çeşitli mahfilleri gezmesini sağlayarak ve nihayet bu mahf illerin merkezle temasını sağlayabilmek için, her mahfilin bir veya birkaç üyesinin ismi ve adreslerinin saklanmak üzere merkeze teslimini zorunlu tutarak. Ancak raporlar verildiği ve temaslar intikal ettirildiği zaman belirli bir mahfile mensup parti üyesinin görevini yaptığı söylemek mümkün olur. Ancak bundan sonra parti bir bütün olarak pratik çalışma yürüten her mahfilden haberdar ve öğrenme duru ~~mundâ~~ olacaktır. O zaman, bir komitenin tevkifi, bütün partiyi tahrip etmeyecek, sadece yedekleri her zaman hazır bekleyen yöneticileri götürecektir. "Gizliliği sağlamak gerektiğinden rapor ve temasların intikali mümkün değildir" denmesin. Bir kere bu arzu olduktan sonra ve mahalli komite, MK ve MO'mız olduğu sürece, rapor ve temasları göndermek ve teslim etmek daima mümkündür ve mümkün olacaktır.

Bu bizi bütün parti teşkilatını ve bütün parti faaliyetinin çok önemli bir noktasına getiriyor. Hareketin ideolojik ve pratik yönetimi ve proletaryanın ihtilâlcî mücadelesi bakımından mümkün olan en büyük merkeziyetçilik gerekliken, parti merkezini hareketten haberdar etme ve partiye karşı sorumluluk bakımından mümkün olan en büyük ademi merkeziyetçilik gereklidir. hareketimizin yönetimi, mümkün olduğu kadar pratik tecrübesi olan ve olabildiği kadar homojen, mümkün olan en küçük sayıda profesyonel devrimci gruplara

verilmelidir. Proleterya, en değişik ve çeşitli kesimlerinden en hetorejen gruplarına kadar harekete katılmalıdır. Parti merkeziniñ önünde daimi bu grupların yalnız faaliyetlerine dair kesin bilgi değil, aynı zamanda bunların birleşimine ait mümkün olan en geniş bilgi de bulunmalıdır. Hareketin yönetimini tek tek üyeler bakımından ve partiye dahil, ona bağlı her mahfil bakımından merkezileştirmeliyiz. Çünkü istihbarat olmadan merkeziyetçilik imkansızdır. Partiye karşı sorumluluğu, tek tek üyeler bakımından ve parti çalışmasına katılan, partiye dahil veya bağlı bir mahfil bakımından mümkün olduğu kadar dağıtmalıyız. Bu ademi merkeziyetçilik, dewrimci merkeziyetçiliğin gerekli bir ön şartıdır ve onun gerekli bir düzelticisidir. Ancak merkeziyetçilik sonuna kadar götürüldüğü ve bir MK ve MO'mız olduğu zaman, ne kadar küçük olursa, gurupların merkez organlarıyla birleşebilmesi ve bunu yılların tecrübesiyle kurulmuş bir sistemin sonucu olarak düzenli bir şekilde yapmaları mümkün olacaktır. Ancak bundan sonra mahalli bir komitenin tesadüfen, talihsiz bir şekilde yakalanması halinde, vahim sonuçların ortaya çıkması ihtimali yok olacaktır.

Şimdi, parti içinde gerçek bir birliğin ve gerçek bir yönetim merkezinin kurulmasına yaklaştığımızı göre şunu iyi hatırlamalıyız: Parti teşkilatlarının çalışmasına, gerek merkeze karşı sorumluluk bakımından ve gerekse merkezin, parti makinasının bütün dışlı ve çarklarından haberdar edilebilmesi bakımından azami ademi merkeziyetçilik getirilmediği taktirde, merkezin, parti ve gerçek bir birliğin ve merkeziyetçiliği sağlaması imkansız olacaktır.

Bu ademi merkeziyetçilik, genellikle hareketimizin en acil pratik ihtiyaçlarından biri olarak kabul edilen iş bölümünün diğer yüzünden başka bir şey değildir. Eğer parti merkezi eski tip mahalli komiteler gibi pratik çalışmadan kopuk olmaya devam ederse, ne tüzüğün resmen kabulü, ne de bir merkez komitesinin resmen kurulması, hareketimizi gerçekten birleştirmeyi ve sürekli bir militan parti yaratmayı başaramıyacaktır. Bu ~~bir~~ eski tip mahalli komiteler, bir çok öğrenci, işçi, vs. mahfili varken, bunlara önderlik, edememiştir. Kaldı ki bu mahfillerin yarısı komitenin tamamen meçhulüdür, dider yarısı ise, komitenin kendisi gibi hantal onun gibi uzmanlaşmadan yoksun, profesyonel ihtilâlcilik tecrübelerinden yararlanmaya isteksizdirler, her şey hakkında bitmeyen konferanslara, seçimlere ve tüzük taslakları hazırlamaya batmışlardır. Öte yandan, bu eski mahalli komitelerin kendileri de, belli bir ihtilâlcî çalışmaya kendini adamadan, özel bir görev ve sorumluluk yüklenmeden, bir işi üstlendikten sonra tam bir yetki ve kararlılıkla sonuna kadar götürmeden, keskin kuru gürültüyle büyük bir zaman enerji harcayarak, her biri her çeşit işi yapan bir insan salatasından oluşan komitelerdir.

Merkezin düzgün bir şekilde çalışabilmesi için, mahalli komiteler kendilerini yeniden teşkilatlanmalı daha çok uzmanlaşmalı, daha düzgün hale gelmeli, şu veya bu pratik alanda gerçek mükemmeliyete erişmelidirler. Merkezin bugünü ka'ar olduğu gibi tavsiyelerde bulunmak, ikna veya münakaşa edebilmek için değil, orkestrayı gerektiği gibi idare edebilmek için, hangi

kemanı kim nerede ve nasıl çalıyor, her aletin çalınması için talimat nerede ve nasıl alındı ve alınıyor, müzik kulağı tırmalamağa başladığı zaman kim nerede ve niçin akordsuzçalıyor kimin yeri nasıl ve nereye değiştirilmelidir ki, akortsuzluk düzeltilebilsin, vs. bunları kesin olarak bilmesi gereklidir. Bizim bütün kusurlarımız bugün açıkça söylenmelidir.

Biz bugüne kadar komitenin gerçek dahili çalışması hakkında, komite bildirilerinin ve yazışmalarının dışında bir şey bilmiyoruz veya arkadaş ve tanıdıklarımızın anlattıkları kadar biliyoruz. Ama Rus işçi sınıfı hareketini yönetmeye muktedir ve istibdata karşı genel bir saldırıya hazırlanmakta olan büyük bir partinin, kendini bununla sınırlayacağını düşünmek, sanırım gülünç olur. Komite üyelerinin sayısı azaltılmalıdır. Bu üyelerin her birine uygun olduğu yerde, sorumlu tutulacağı özel ve önemli bir görev verilmelidir. Özel, çok küçük bir yönetici merkez kurulmalıdır. Komiteyi bütün fabrikalara bağlayan, düzenli yayın dağıtımını yürüten, raporlarıyla çalışmanın bütün mekanizmasının eksiksiz bir portresini verengörevliler yetiştirilmelidir. Nihayet, Sosyal-Demokratlara yakın olan veya onlara yardım eden, sosyal-demokrat olmaya hazırlanan kişileri teşkilatlayarak çeşitli fonksiyonları üstlenecek sayısız grup ve mahfiller kurulmalıdır. mahalli komite ve merkez bu mahfillerin faaliyetlerinden ve tekliflerinden sürekli haberdar edilmelidir. St. Petersburg komitesinin ve bütün komitelerin yeniden teşkilatlanırken takip edecekleri çizgiler bunlardır ve tüzük meselesinin o kadar önemsiz olmasının sebebi budur.

Tekliflerimin nedenini daha açık olarak ortaya koyabilmek için, işe tüzük taslağımızın tahliliyle başlamıştım. Bu raya kadar anlattıklarımın, tüzük olmadan, ~~tüzük skandalyonunun~~ yerine, çalışmanın her yönü hakkında düzenli raporlar verilmesini koyarak da işi yürütmenin mümkün olabileceğini okuyucu açık olarak anlayabilir.

Tüzüğe neler konmalıdır? "Komite, herkesin çalışmasını yönetir," Bu çok açık. "komite bir yönetme grubu seçer." Bu, her zaman gerekli değildir. Ve gerekli olduğu zaman da bir tüzük meselesi değil, merkezi, bu grubun bileşiminden ^{faaliyetlerinden} haberdar etme meselesidir.

"Komite, çeşitli çalışma alanlarını üyeleri arasında dağıtır. her üyeyi komiteye düzenli rapor vermekle, MK ve MO'nun çalışmanın gelişiminden haberdar etmekle sorumlu tutar." Bu rada da, yerine getirilmiş görevlerden merkezi haberdar etmek, tüzüğe güçlerimizin azlığı nedeniyle sık sık ihâledilecek bir hüküm koymaktan daha önemlidir. Komite üyelerinin kimler olduğunu kesinlikle tayin etmelidir. yeni üyeler komiteye, komite üyelerinin davetiyle katılır.

"Komite, bölge grupları, fabrika alt komiteleri vs. gibi belirli grupları tayin eder." Bu grupları sıralamağa kalkarsak sonu gelmez. Tüzüğe yaklaşık bir sıralama yapmanın da bir gereği yoktur. Bu grupların teşkilatlanmalarından merkezi haberdar etmek yeter.

"Bölge grupları ve alt komiteler aşağıdaki mahfilleri teşkilatlar..." Şu anda böyle bir madde koymak çok faydasız olur. Çünkü, bu çeşit grupların ve alt grupların faaliyetlerine ilişkin genel bir parti tecrübemiz, bir çok

yerlerde tam manasıyla sıfır olmak üzere, yoktur. Bu tecrübenin kazanılması için gerekli olan tüzük değil, parti istihbaratının teşkilâtlanmasıdır.

Şu sırada bütün mahalli teşkilatlar tüzük tartışması üzerine en az bir kaç gece harcıyorlar. Bunu n yerine her üye, bu zamanı, kendi çalışması üzerine ayrıntılı ve iyi hazırlanmış bir rapor düzenlemeye ayırsaydı, çalışmalarımız yüz kat daha ilerlerdi. Tüzüğün faydasız olması, sadece ihtilâlcî çalışmanın daima kesin bir teşkilâtlanma biçimine uydurulmamasından değildir. Hayır, kesin teşkilâtlanma biçimi gereklidir. Biz çalışmalarımıza mümkün olduğu kadar böyle bir biçim vermeye çabalamalıyız. Bu na, genellikle tahmin edildiğinden çok daha fazla derecede izin verilebilir ve bu, tüzük aracılığıyla değil, sadece ve yalnız-bunun üzerinde durmalıyız- parti merkezine kesin istihbarat iletmekle elde edilebilir. Ancak bundan sonradır ki, parti içi âleniyete(9) ve gerçek teşkilâtlanma biçimine sahip olabiliriz.

aramızdaki ciddi bütün çalışmaların ve fikir ayrılıklarının, tüzüğe uygun oylamalarla değil, mücadele ve istifa tehditleriyle karara bağlandığını hangimiz bilmiyoruz? Parti hayatımızın son üç veya dört yılında, komitelerin tarihi böyle iç çekişmelerle doludur. Bu çekişmelerin kesin bir nitelik almamış olması yazıktır. Şayet, bu çekişmeler kesin bir nitelik alsaydı, o vakit parti için çok daha faydalı ve öğretici olur, bizden sonrakilerin tecrübesine çok daha büyük katkıda bulunmuş olurdu k. Teşkilâtlanma biçimini, böyle fadalı ve gerekli tecrübeler dışında, hiç bir tüzük kesinlikle yaratamaz. Bu, sadece parti içi âleniyetle yapılabilir. İstibdat altında da, parti merkezini düzenli olarak ^{laylardan} haberdar etmekten başka bir silahımız olamaz ve ancak, parti için âleniyetin geniş çapta uygulanmasını öğrendikten sonradır ki, çeşitli teşkilâtların işleyişlerinden elde edilen tecrübeleri biriktirmeye muktedir olacağız. Ancak böyle kapsamlı bir tecrübe temeli üzerinde, sadece kâğıt üzerinde kalmayacak bir tüzük hazırlayabiliriz.

(1902)

DİP NOTLARI:

- (1) Burada "taslak", St. Petersburg şehrindeki ihtilâlcî çalışmaya ait tüzük taslağıdır. Yoksa RSDİP'nin genel tüzüğü değil. Metnin bazı yerlerinde ² "Taslak" yerine "Tüzük" kullanılıyor. (ç.n.)
- (2) Liga(Birlik):Parti seviyesinde olmıyan devrimci teşkilât."Liga"ülke çapında mücadeleyi birleştirmede için disiplin ve merkeziyetçilik açısından da partiye göre geridir. Bu metinde adı geçen birlik, bütün bu örgütlenme özelliklerini gösteren ve bu nedenle menşevik Martov'un Bolşevik tipi örgütlenmeye karşı savunduğu, sürgündeki Rus Sosyal demokratlarının örgütü olan "Liga" dır. (ç.n.)
- (3) Rusya'da "demokrasıcılık" bayraktarlığı yapan ekonomistlerin gazetesi, sonradan Menşevikler adını alan ekonomistler yukarıdan aşağıya örgütlenen Bolşevik tipi partiye karşıydılar ve gizliliğe, merkeziyetçiliğe karşı, "seçim ilkesini" savunuyorlardı.(ç.n.)

- (4) Komite terimiyle, parti teşkilatının her kademesindeki yönetici çekirdek kastediliyor. Yazıda bir çok yerde "mahalli komite" yerine, sadece komite deniliyor. (ç.n.)
- (5) Komiteye işçilerle en fazla bağı olan ve işçi kitleleri içinde itibarı en yüksek olan ihtilâlcî işçileri sokmaya çalışmalıyız. (Lenin)
- (6) Mahfil: Partili ve partisiz devrimcilerden meydana gelen geniş grup. Mahfil, parti hücresi değildir. (ç.n.)
- (7) Bölge: Mahalli komitenin faaliyet gösterdiği alanın her hangi bir kesimi. Meselâ şehrin bir parçası. (ç.n.)
- (8) Bu, bize kendimize ait gerçek bir posta hizmetini sağlayacak şekilde teşkilatlanmayı ve yayınların sadece dağıtımını işini değil, ^{aynı zamanda} evlere kadar götürülmesi amacıyla ~~bu~~ ~~zaman~~ bütün işçi adreslerinin ve onlara ulaşma yollarını sağlayacak çok önemli bir fonksiyondur. (Lenin)
- (9) Parti içi aleniyet: Herkesin her şeyi bilmesi anlamında değil, parti faaliyetlerinin merkez tarafından bilinmesi anlamındadır.

NOT: Bu yazı LENİN tarafından 1902'de RSDİP'nin bütün Rusya'da kurulmaya çalışıldığı bir sırada yazılmıştır. Yazıdan da anlaşılacağı üzere Bu tarihlerde Iskra'nın yol göstericiliği sayesinde birçok bölgede devrimci gruplar meydana gelmiştir. Lenin bu gurupları bütün Rusya'da faaliyet gösterecek ~~büyük~~ merkezi bir bolşevik partisinde birleştirmeye çalışıyor. Yazının özünü, bolşevik teşkilatlanma ruhunu kavramaya çalışmalıyız. Yoksa bütün Rusya'da veya özellikle St. Petersburg'da ~~yaklaşık~~ yetmiş sene önceki devrimin ihtiyaçlarını karşılayan Lenin'in somut önerilerini dogmatik bir şekilde ele almak ve bugün aynen uygulamak hatalı olur. Tasfiyecî ahmaklar bu yazıyı bu şekilde anladıkları için, "modasının geçtiğini ve bugün uygulanırsa revizyonizm olacağını" iddâa ediyorlar.